

Merel

Koperwiek

Zanglijster

Kramsvogel

Grote lijster

Beflijster

Vogeltrek langs de kust: een fascinerend fenomeen

Tekst: Lars Buckx
Foto's: René van Rossum

Vliegtuigen, straaljagers, drones. Op allerlei verschillende manieren proberen we vogels en hun kunst om te vliegen te kopiëren. Maar hoe geavanceerd drones tegenwoordig ook zijn, niets kan tippen aan de kunsten van een trekvogel.

In het voor- of najaar kan er, vooral met oostenwind, een rode wouw overtrekkend worden gezien.

Neem bijvoorbeeld een goudhaantje, een vogeltje van 5 gram dat in het najaar de Noordzee van Scandinavië naar Nederland oversteekt. Een afstand van ruim 600 kilometer door weer en wind. Of een boerenzwaluw, een vogeltje van zo'n 20 gram dat in het najaar binnen enkele weken van een boerderij in Nederland naar zijn overwinteringsgebied in zuidelijk Afrika vliegt. De vogeltrek is een fascinerend fenomeen, die u ook bij ons in het duin kunt waarnemen.

Veel trek langs de kust

Op verschillende plekken in het duingebied bevinden zich zogenoemde trektelposten. Op deze plekken wordt zowel in het voorjaar als in het najaar de stroom aan trekvogels over ons duingebied geteld. Vooral als de wind uit het oosten komt zijn er heel veel vogels te zien. Ze worden dan door de wind richting het westen gewaaid en komen uiteindelijk bij zee terecht. De zee is geen populaire route voor vogels om overheen te vliegen. Het liefst mijden ze die, want boven zee zijn de weersomstandigheden

zoals de wind extremer dan in de luwte van de duinen. Daarnaast kunnen de vogels hier niet naar de grond gaan om even uit te rusten en is er voor grotere vogels zoals roofvogels geen thermiek om op te zweven. De trekvogels vliegen daarom sterk geconcentreerd over de zeereep verder naar het zuiden. Vooral in de maanden september en oktober kan

men hier genieten van groepen van honderden vinken of wolken van soms tienduizenden spreeuwen!

Bessen en insecten eten

Doordat er langs de Nederlandse kustlijn vooral duinen en nauwelijks steden liggen, kunnen vogels hier ook uitrusten van hun trektocht. In het najaar zijn vooral bessenstruiken zoals

de duindoorn en de vlier populaire plekken waar veel trekvogels hun energievoorraad aanvullen. Ook duinmeren hebben grote aantrekkingskracht op trekvogels. Bij die meren zijn vaak veel insecten te vinden waar zwaluwen en andere zangvogels wel raad mee weten. Zo kunnen ze met volle buik weer verder trekken. »

Vogeltrektellers op Telpost Berkheide.

Uitgeput aankomen

Het fenomeen vogeltrek is op de Waddeneilanden het mooist te aanschouwen. In het najaar zijn de eilanden het eerste land voor vogels die vanuit Scandinavië zijn vertrokken en een lange tocht over de Noordzee hebben afgelegd. De vogels komen hier vaak uitgeput naar de grond, zeker als de omstandigheden op de Noordzee ongunstig waren. De fitte vogels slaan de Waddeneilanden vaak over: aangezien ze erg hoog vliegen (tot enkele kilometers hoogte) kunnen ze het laatste stukje naar het vaste land goed overbruggen. Behalve bij regen, dan zijn de omstandigheden te slecht om verder te vliegen en komen alle trekvogels massaal aan land op de Waddeneilanden. Dit fenomeen wordt een zogenaamde 'fall' genoemd. De struiken en bomen op de eilanden zijn dan verzadigd met vogels en zelfs in de duinstrook tussen het helm zijn zangvogels te vinden. De vogels wachten hier tot de weersomstandigheden beter worden en ze hun trektocht kunnen vervolgen naar het zuiden. Het Waddengebied staat bekend als een zeer belangrijk gebied voor steltlopers en wadvogels, maar ook voor andere trekvogels is het gebied van onschatbare waarde.

Ieder najaar verdwalen er wel een aantal roze spreeuwen tijdens de trek. Hij had naar India moeten vliegen, maar heeft ergens een verkeerde afslag genomen. Hier een onvolwassen exemplaar foeragerend op vlierbessen.

Overal te zien

Het leuke van trekvogels is dat ze overal te bekijken zijn. Vooral in de vroege ochtend, vlak na zonsopkomst is de vogeltrek op zijn hoogtepunt. Door de verschillende geluidjes hoog in de lucht en de vliegbeelden weet de ervaren trekteller de vogels vaak eenvoudig te herkennen. Op de website trektellen.nl zijn trektelposten in Nederland, maar ook in de rest van

Europa te vinden. Hier staan ook de contactgegevens van de coördinatoren van de verschillende trektelposten. Neem gerust eens contact op met de coördinator van een telpost in jouw buurt en geniet van het spektakel vogeltrek! •

[Lars Bucks is vogelkenner en trekteller, en begeleidt vogelreizen](#)

Rotganzen trekken samen met bergeenden vlak langs de kust over zee.

